

Føroya Banki skal seljast:

Uppskotið hjá Bárði Nielsen og Føroya Landsstýri

Nógv hevur verið tosað um at selja partabrøv hjá tí almenna í Føroya Banka. Henda ætlan er nú komin eitt stig nærri við tað, at Bárður Nielsen, figgjarmálaráðharri, og Føroya Landsstýri hava lagt fram uppskot til samtyktar um sølu av almennum partabrøvum í Føroya Banka

FØROYA BANKI
Hans Kárasen Mikkelsen
hans@sosialurin.fo

Fyrsta viðgerð av málinum var tann 2.apríl, og breið undirtøka tykist vera um uppskotið í Føroya Løgtingi. Ítøkiliga ætlanin hjá figgjarmálaráðharranum Bárði Nielsen er, at Løgtingið skal heimila "Figgingargrunninum frá 1992 at selja upp til 20% av partabrøvum grunsins í P/F Føroya Banka." Hetta talið, 20% av partabrøvunum hjá

Figgingargrunninum í Føroya Banka, svarar til umleið 200.000 partabrøv áljóðandi á 100,- krónur. Figgjarmálaráðið skjýtur eisini upp, at Figgingargrunnurin fær heimild til "at skipa fyri frægasta lutfallinum millum egin- og fremmandakapital í P/F Føroya Banka við niðurskriving av kapitalportum grunsins í P/F Føroya Banka samsvarandi fakligari tilráðing frá óheftum ráðgevingarstovni." Sosialurin hevur tosað við Bárð Nielsen, figgjarmálaráðharra, um uppskotið

Hermann Oskarsson um søluna av Føroya Banka:

- Hetta er ikki ein ideologiskur spurningur

Hermann Oskarsson, búskaparfrøðingur og stjóri á Hagstovuni, sigur í sambandi við søluna av partabrøvum Figgingargrunsins í Føroya Banka, at hann dugir ikki at síggja nakra grundgeving fyri, hví útlendingar ikki kunnu eiga allan Føroya Banka. Men hann leggur aftrat, at honum væntar grundgevingar frá Føroya Landsstýri fyri at selja partabrøv í júst Føroya Bank. Hví ikki Fiskavirking fyrst, spyr búskaparfrøðingurin

FØROYA BANKI
Hans Kárasen Mikkelsen
hans@sosialurin.fo

- Uppgávan hjá tí almenna er at sleppa sær av við leiklutin sum partabráeva-eigari. Hin uppgávan er at syrgja fyri, at tað almenna ikki órógvar vinnuna og raksturin. Har haldi eg, at tað eru storri trupulleikar við til dómis Fiskavirking enn í Føroya Banka, sigur Hermann Oskarsson, búskaparfrøðingur og stjóri á Hagstovu Føroya.

Hermann Oskarsson heldur, at tað er skeivt at seta avmarkingar á partabrevini. Hann sigur, at kappingin um partabrevini skal vera fri, og at allir partabráevaeigarar skulu hava somu rættindi.

- Eg havi onkantið skilt, at mann vil seta avmarkingar á, hvør kann eiga partabrøv, føroyingar ella útlendingar. Eg haldi, at tað er gott fyri spjæðingina av risikoini, at úlendingar eiga partar av føroyskum vinnu-

Hvorjaferð vit avmarka kappingina um okkurt í Føroyum, til dómis um partabrøv í Føroya Banka ella um onkra vøru, so verður hon dýrari. Alt verður tískil dýrari at reka, um man førir ein protektionistiskan politikk, og tað merkir minni vælferð. Og hetta er ikki upp á nakran máta ein spurningur um ideologi, sigur Hermann Oskarsson.

lívi. Um tað var vanligt virkseimi, so sum Fiska-virking og aling, so meini eg, at útlendingar kunnu eiga alt, um teir vilja gjalda. Viðvikjandi banka-virkseminum, so fari eg at ivast eitt sindur, men í núverandi løtu havi eg onga grundgeving fyri at halda, at útlendingar ikki kunnu eiga allan Føroya Banka, um teir vilja tað. Tað eru jú danskar lógir, sum regulera bankavinnuna her á landi, og tískil haldi eg, at tað kann gera tað sama, hvør eigur Føroya Banka, sigur stjórin á Hagstovu Føroya, Hermann Oskarsson.

Hann sigur seg tó taka fyrvirvarni fyri, at tað kann vera okkurt í bankalóggávu-ni, sum forðar fyri út-lendskum kapitali. Hermann Oskarsson leggur afturat, at vit fara at

- Um onki forðar í banka-lógunum, so haldi eg, at tað er bytt av Føroya Landsstýri at áseta grovari avmarkingar á partabráeva-eigaran, sjálvt um hesin er útlendingur. Og so vítt eg veit, so er eigaraskapur av bæði finans-kapitali og øðrum kapitali eftirhondini vorðin fullkomiliga internationalur. Tað verður jú alt ov lítil eftirspurningur eftir partabrøvum í Føroya Banka, um mann ikki loyvir útlendskum kapitali ordiliga framat. Og vit vita, at tað er øgliga fáir sterkir føroyskir pengamenn, sigur Hermann Oskarsson, sum sipar til, at prisurin verður ov vánaligur, um útlendingar ikki sleppa til.

Hermann Oskarsson leggur afturat, at vit fara at

missa vælferð, um vit ikki loyva útlendingum framat. - Hvorjaferð vit avmarka kappingina um okkurt í Føroyum, til dómis um partabrøv í Føroya Banka

Andstøðan úttalar seg um uppskotið

Páll á Reynatígvu, fram-søgumaður í figgjarmál-um hjá Tjóðveldis-flokkinum:

Ætlanin hjá Tjóðveldis-flokkinum er at einskilja

Føroya Banka, og at fáa bankan at virka sum ein privatan banka. Men ein greið treyt er, at peningurin frá søluni av partabrøvum í Føroya Banka verður brúktur til at nið-

hetta er ikki upp á nakran máta ein spurningur um ideologi, sigur Hermann Oskarsson.

Altso sigur Hermann Oskarsson, at tað skuldi verið greitt fyri allar politikarar, hvørt teir eru vinstra- ella høgrasinnaðir, at tað er ikki ein gongd leið at avmarka kappingina, sjálvt um tað er í figgjarheiminum. Hetta kann nevniliga fáa álvarssamar avleiðingar fyri føroyska búskapin, um vit ikki loyva øðrum kreftum framat, sjálvt um hesar eru út-lenskar.

- Føroyskir partaeigarir orka ov illa, tá illa veit við, sigur búskaparfrøðingurin Hermann Oskarsson at enda.

ella um onkra vøru, so verður hon dýrari. Alt verður tískil dýrari at reka, um man førir ein protektionistiskan politikk, og tað merkir minni vælferð. Og

urgjalda skuld. Rentuvinningurin skal brúkast til at niðurgjalda blokkstuðulin. Tað er ein fortreyt, um Tjóðveldis-flokkurin skal atkvøða fyri uppskotinum.

Figgjarmálaráðharrin um Føroya Banka:

–Tað almenna skal ikki dríva ein peningastovn

Bárður Nielsen, figgjarmálaráðharri, er greiður á máli, tá vit spyrja, hví tað almenna, Figgingargrunnurin, skal selja umleið 20% av partabrøvum grunsins í Føroya Banka. - Vit meta, at tað almenna ikki skal dríva ein peningastovn, hetta eisini fyri at geva eina javnbjóðis kapping við hinar peningastovnarar í landinum, sigur Bárður Nielsen

FØROYA BANKI
Hans Kárasen Mikkelsen
hans@sosialurin.fo

Figgjarmálaráðharrin sigur, at solan av Føroya Banka eisini er fyri at minka um sannlikindini, at tað almenna hongur upp á alt, um ein bankakreppa skuldi stungið seg uppaftr. Hetta er fyri spjaða risiko hjá landskassanum.

- Tað almenna eigur í dag meira ella minniundrað prosent av Føroya Banka. Um so er, at tað einaferð endar galið aftur í Føroya Banka, so hongur tað almenna upp á alt, um øll partabrevini eru á almennum hondum. Men um fleiri partaeigarar eru, so eru tað fleiri um at bera byrðuna, um okkurt skuldi hent. Men tað er ikki soleiðis, at eg sum figgjarmálaráðharri vænti, at vit fara at fáa eina bankakreppu afturat, sigur Bárður Nielsen.

Ætlanin hjá figgjarmálaráðharranum er, at almennu partabrevini, sum skulu seljast í Føroya Banka, tey skulu hava avmarkingar. Hetta skal skiljast soleiðis, at føroyingar skulu eiga ein ávisan part av partabrevunum í Føroya Banka, kanska eini 70%, meðan útlendingar ikki skulu eiga meira enn eini 30%.

- Hetta byggir á eitt álit frá 97/98 frá Figgingargrunninum, har mann metir tað verða best, at mann selir 70% av partabrevunum á føroyska marknaðinum, meðan 30% kundu verða útlendsk. Eg haldi sjálvur tað, at hasi 70% er eitt stórt tal og meti, at hatta talið skuldi verið lægri, til dómis 51% á føroyskum hondum, tí so hevur mann enn meiri-

Málið hjá Landsstýrinum er at selja partabrevini fyri hægst møguligan pris. Um mann politiskt verður samdur um, at 51% er eitt gott tal, so verður tað soleiðis. Men Sambandsflokkurin hevur ta grundhugsjónina, at vinnulivið, harvið Føroya Banki, kann verða 100% á útlendskum hondum, sigur Bárður Nielsen.

Foto: Jens Kristian Vang

lutan á føroyskum hondum, meðan mann helst fær meira fyri partabrevini, sigur Bárður Nielsen.

Kann gott verða 100% útlendskt

Tað er ongin loyna, at fleiri avmarkingar tú setir á partabrøv, lægri verður prisurin. Um 100% av partabrevunum skulu seljast til føroyingar, vita vit, at bert ein avmarkað nógð av figgjarorku er til staðar í landinum, og tískil verður prisurin á partabrevunum hareftir, og tað almenna fær minni burturúr.

Hinvegin, um mann onp-

ar fyri útlenska marknaðinum, soleiðis at útlendingar eisini kunnu keypa partabrøv í Føroya Banka, so hækkar eftirspurningurin eftir partabrevum í Føroya Banka, tí fleiri keyparar eru nú um boðið. Tað veit Bárður Nielsen

- Málið hjá Landsstýrinum er at selja partabrevini fyri hægst møguligan pris. Um mann politiskt verður samdur um, at 51% er eitt gott tal, so verður tað soleiðis. Men Sambandsflokkurin hevur ta grund-

hugsjónina, at vinnulivið, harvið Føroya Banki, kann verða 100% á útlendskum hondum, sigur Bárður Nielsen.

Kaj Leo Johannesen, formaður í Sambandsflokkinum, segði í Løgtinginum í sambandi við viðgerðina av søluni av Føroya Banka, at hann vil avgjört mæla til, at tað er í friari sølu, bæði í útlandinum og í Føroyum, at mann bjóðar út partabrøv í Føroya Banka. Men spurningurin er, um tað ber til hjá figgjarmálaráðharranum og Sambandsflokkinum at sannføra hinar flokkarnar í samgonguni, Javnaðarflokkin serliga,

um, at fri kapping átti at verðið um partabrevini. - Um eg fái restina av samgonguni við upp á hetta her, tað veit eg ikki. Hetta er í øllum forum nakað, sum eg vil taka upp í samgonguni. Men hetta er ikki nakað knútapunkt sum so, sigur Bárður Nielsen.

Breið semja

Tað hevur ofta verið ført fram, at ein breið politisk semja hevði verið ynskilig um søluna av partabrevum í Føroya Banka, og siðani fer mann í gongd við tað veruliga arbeiðið. Og her er tað, at leiðslan í Føroya Banka, saman við Figgingargrunninum, verður tikin við upp á ráð, sigur Bárður Nielsen um samstarvið við figgjarheimin í Føroyum.

- Tað er ongin ivi um, at tað visir seg, at undirtøka er frá øllum politiskum flokkum, eisini frá Tjóðveldis-flokkinum. Kanska Mið-flokkurin ikki er so heitur fyri uppskotinum, men eg meini annars, at allir politiskir flokkar á Løgtingi tóku undir við uppskotinum, tá tað var til fyrstu vigerð. So tað sigur seg sjálvt, at um vit kunnu fáa eina breiða semju, so fara vit eftir henni, sigur Bárður Nielsen, figgjarmálaráðharri.

Inntøkan skal niðurgjalda skuldina

So alt røkist fyri, at umleið ein fimtingur av Føroya Banka verður seldur til privatar íleggjara. Tað vil við øðrum orðum siga, at landskassin fer at fáa eina trivialiga inntøku av søluni. Ein tann týðningarmesti parturin í hesum sambandi er spurningurin um, hvat Føroya Landsstýri ætlar at brúka henda pening til.

- Tað er ásett í samgonguskjalinum, at inntøkan skal fara til niðurgjaldning av skuld og konsolidering. Tað merkir, at í fyrsta umfari verður skuldin upp á einar 3,7 milliardir krónur goldin, og tá hon einaferð er niðurgoldin, so kann mann byrja at hugsa um konsolidering av landskassanum, sigur Bárður Nielsen.

Hin møguleikin er at brúka inntøkuna til reinan rakstur, men hetta er mett at vera óheppið, tí solan av Føroya Banka er ein eingangs-inntøka, og hon kemur ikki aftur á hvørjum ári, tá bankin er endaliga einskildur.

- So eg vil meta, at hetta er ábyrgdarfullur politikkur, sigur Bárður Nielsen, figgjarmálaráðharri. Jørn Astrup Hansen,

stjóri í Føroya Banka, meldaði út í byrjanini at hesi tilgongdini, at hann var ónøgður um, at hann ikki varð tikin við upp á ráð frá byrjanini. Fer Bárður Nielsen at arbeiða í tøttum samstarvi við leiðsluna í Føroya Banka?

- Tað er ongin ivi um, at leiðslan í Føroya Banka verður tikin við, tá ið tilgongdin fer rættuliga í gongd. Men tað týðningarmesta í løtuni er, at fáa politiska semju um søluna av partabrevum í Føroya Banka, og siðani fer mann í gongd við tað veruliga arbeiðið. Og her er tað, at leiðslan í Føroya Banka, saman við Figgingargrunninum, verður tikin við upp á ráð, sigur Bárður Nielsen um samstarvið við figgjarheimin í Føroyum.

Viðurskiftini í Føroya Banka eru ein kreppuloysn frá 90'unum, sum figgjar-málaráðharrin tekur til, og við uppskotinum hjá samgonguni um at selja partabrøv hjá tí almenna í bankanum verða viðurskiftini normaliseraði aftur, sigur Bárður Nielsen.

Tað er enn óvist, nær uppskotið um sølu av tjúgu prosentum av partbrevum Figgingargrunsins í Føroya Banka kemur aftur í Tingið til aðru viðgerð. Uppskotið er í løtuni í figgjarnevnd Løgtingsins.